

Cauza C-199/21**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

30 martie 2021

Instanța de trimitere:

Bundesfinanzgericht (Austria)

Data deciziei de trimitere:

19 martie 2021

Reclamant:

DN

Autoritate pârâtă:

Finanzamt Austria

Obiectul procedurii principale

Libera circulație a lucrătorilor – Prestații familiale – Drepturi dobândite în temeiul primirii unei pensii – Stat de pensionare – Recuperare – Stat membru competent – Diferență de plată

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Interpretarea dreptului Uniunii, articolul 267 TFUE

Întrebările preliminare**Întrebarea 1)** care se pune împreună cu întrebarea 2):

Expresia „stat membru competent pentru pensie” care figurează în a doua teză a articolului 67 din Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (JO 2004, L 166, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 82), astfel cum a fost

modificat prin Regulamentul (UE) nr. 465/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 mai 2012 (JO 2012, L 149, p. 4) [denumit în continuare „Regulamentul (CE) nr. 883/2004”, „noul regulament de coordonare” sau „regulamentul de bază”] trebuie interpretată în sensul că vizează statul membru care a fost competent anterior pentru prestațiile familiale ca stat de încadrare în muncă și care este obligat în prezent să plătească pensia pentru limită de vârstă al cărei drept se întemeiază pe exercitarea prealabilă a liberei circulații a lucrătorilor pe teritoriul său?

Întrebarea 2):

Expresia „drepturi dobândite în temeiul primirii unei pensii” care figurează la articolul 68 alineatul (1) litera (b) punctul (ii) din Regulamentul nr. 883/2004 trebuie interpretată în sensul că un drept la prestații familiale trebuie să fie considerat dobândit în temeiul primirii unei pensii atunci când, pe de o parte, legislația Uniunii SAU a statului membru prevede drept condiție pentru dreptul la prestații familiale primirea unei pensii și, pe de altă parte, în plus, condiția primirii pensiei să fie efectiv îndeplinită în plan factual, astfel încât o „simplă primire a pensiei” nu intră sub incidența articolului 68 alineatul (1) litera (b) punctul (ii) din Regulamentul 883/2004 și statul membru în cauză nu este considerat „stat de pensionare” din perspectiva dreptului Uniunii?

Întrebarea 3) care se ridică alternativ la întrebările 1) și 2), privind aspectul dacă simpla primire a pensiei este suficientă pentru interpretarea noțiunii de stat de pensionare:

În cazul primirii unei pensii pentru limită de vârstă al cărei drept este întemeiat pe domeniul de aplicare al regulamentelor privind lucrătorii migranți, precum și pe desfășurarea prealabilă a unei activități într-un stat membru într-o perioadă în care fie numai statul de reședință sau ambele state nu erau încă membre ale Uniunii sau ale Spațiului Economic European, expresia „se acordă, după caz, sub forma unui supliment reprezentând diferența, pentru partea care depășește această valoare”, care figurează la articolul 68 alineatul (2) partea a doua a celei de a doua teze din Regulamentul 883/2004, trebuie interpretată din perspectiva Hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene din 12 iunie 1980 pronunțate în cauza 733/79, Laterza, în sensul că prestațiile familiale sunt de asemenea garantate în cea mai mare măsură posibilă de dreptul Uniunii inclusiv în cazul primirii pensiei?

Întrebarea 4):

Articolul 60 alineatul (1) a treia teză din Regulamentul 987/2009 trebuie interpretat în sensul că se opune articolului 2 alineatul (5) din FLAG 1967, potrivit căruia, în caz de divorț, dreptul la alocații familiale și la deduceri pentru copii aflați în întreținere îi este recunoscut părintelui care administrează gospodăria atât timp cât copilul major și aflat în perioada studiilor face parte din gospodăria sa, dar care părinte nu a depus o cerere nici în statul de reședință și nici în statul de pensionare, astfel încât celălalt părinte care locuiește ca titular al pensiei în

Austria și care suportă efectiv, în mod exclusiv, sarcina de întreținere financiară a copilului, își poate întemeia dreptul la alocații familiale și la deduceri pentru copiii aflați în întreținere la instituția din statul membru a cărei legislație în materie de pensii este aplicabilă cu prioritate, în mod direct pe articolul 60 alineatul (1) a treia teză din Regulamentul 987/2009?

Întrebarea 5) care se pune împreună cu întrebarea 4):

Articolul 60 alineatul (1) a treia teză din Regulamentul 987/2009 trebuie interpretat de asemenea în sensul că, pentru justificarea calității de parte a lucrătorului Uniunii în procedura prestațiilor familiale din statul membru, acesta trebuie de asemenea să suporte în mod preponderent întreținerea prevăzută la articolul 1 litera (i) punctul 3 din Regulamentul 883/2004?

Întrebarea 6):

Dispozițiile privind procedura de dialog prevăzută la articolul 60 din Regulamentul (CE) nr. 987/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 (JO 2009, L 284, p. 1) de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (denumit în continuare „Regulamentul 987/2009” sau „Regulamentul de aplicare”) trebuie interpretate în sensul că instituțiile statelor membre în cauză trebuie să desfășoare o astfel de procedură nu numai în cazul acordării de prestații familiale, ci și în cazul recuperării prestațiilor familiale?

Dispozițiile comunitare invocate

Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială

Regulamentul (CE) nr. 987/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială

Dispozițiile naționale invocate

Legea privind compensarea cheltuielilor familiale (Familienlastenausgleichsgesetz) din 1967 (FLAG 1967), articolele 2, 2a, 10, 26

În temeiul articolului 2 alineatul (2) din FLAG, are dreptul la alocații familiale pentru un copil menționat la alineatul (1) persoana în gospodăria căreia se află copilul. O persoană în gospodăria căreia nu se află copilul, dar care suportă cu preponderență cheltuielile de întreținere ale acestuia, are dreptul la alocații familiale în cazul în care nicio altă persoană nu are acest drept în temeiul primei teze.

Articolul 2 alineatul (5) litera (a) din FLAG 1967 are următorul cuprins:

„Un copil se află în gospodăria unei persoane atunci când acesta împarte locuința cu persoana respectivă în condiții de gestiune economică unică. Apartenența la gospodărie nu este considerată ca fiind anulată

- în cazul în care copilul locuiește numai temporar în afara locuinței comune.

Un copil este considerat ca aparținând gospodăriei ambilor părinți atunci când aceștia administrează o gospodărie comună din care face parte copilul.”

Articolul 2a din FLAG 1967 are următorul cuprins:

(1) În cazul în care un copil se află în gospodăria comună a părinților, dreptul părintelui care administrează în mod preponderent gospodăria prevalează asupra dreptului celuilalt părinte. Până la proba contrară, se prezumă că mama este cea care administrează în mod preponderent gospodăria.

(2) În cazurile menționate la alineatul (1), părintele beneficiar al unui drept prioritar poate renunța în favoarea celuilalt părinte. Renunțarea se poate efectua de asemenea cu efect retroactiv, dar numai pentru perioade pentru care alocațiile familiale nu au fost încă primite. Renunțarea poate fi revocată.

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii

- 1 Finanzamt Austria solicită reclamantului restituirea alocațiilor familiale pentru perioada cuprinsă între lunile ianuarie și august 2013 pentru copilul major al acestuia.
- 2 Reclamantul este născut în Polonia și, începând cu anul 1989, el a desfășurat o activitate profesională în Austria. La început, acesta lucra în Austria câte trei săptămâni și apoi petrecea o săptămână împreună cu familia sa în Polonia. Începând cu anul 1992, acesta a fost doar ocazional în Polonia. Din anul 2001, reclamantul are cetățenia austriacă și are reședința exclusivă în Austria. Soția sa și fiica sa locuiesc în Polonia și au cetățenia poloneză. Din luna iulie 2011, reclamantul a divorțat de soția sa poloneză. Înaintea activității desfășurate în Austria, reclamantul a lucrat în Polonia până la sfârșitul anului 1988.
- 3 Alocațiile familiale austriece i-au fost întotdeauna acordate reclamantului, care le transmitea fiicei sale. Nu a fost solicitată nicio declarație de renunțare din partea mamei. În privința acordării acestora, autoritatea pârâtă s-a întemeiat pe competența prioritară a Austriei ca urmare a desfășurării unei activități a reclamantului în Austria.
- 4 Din luna noiembrie 2011, reclamantul primește o pensie pentru limită de vârstă în Austria și în Polonia. Aceasta constituie temeiul autorității pârâte în privința recuperării alocațiilor familiale și a deducerilor pentru copiii aflați în întreținere

acordate în Austria. Necompetența Austriei din perspectiva dreptului Uniunii s-ar întemeia pe primirea pensiei în Polonia, iar obligația privind diferența de plată prevăzută la articolul 68 alineatul (2) din Regulamentul nr. 883/2004 nu ar prezenta de asemenea relevanță.

- 5 În anul 2013, fiica a urmat studii în Polonia. Criteriul polonez al veniturilor de 539 PLN/persoană a fost depășit în anul 2013, astfel încât în Polonia nu exista un drept la prestații familiale poloneze. Acestea nu au fost primite nici de reclamant, nici de mama copilului.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

- 6 În ceea ce privește întrebările 1) și 2), instanța de trimitere arată că, în legislația în materia alocațiilor familiale, Austria este un stat de reședință tipic în temeiul dreptului național. Desfășurarea unei activități sau primirea unei pensii nu constituie condiții pentru acordarea alocațiilor familiale. Prin urmare, Austria nu poate fi un stat de încadrare în muncă sau un stat de pensionare decât prin coroborare cu dreptul Uniunii. Pentru stabilirea unui stat membru competent, articolul 67 a doua teză din Regulamentul 883/2004 conține o dispoziție autonomă și exhaustivă referitoare la pensii. Dat fiind că, din data de 1 mai 2004, în exercitarea liberei circulații a lucrătorilor, reclamantul a desfășurat o activitate salariată în temeiul căreia primește o pensie în Austria începând din luna noiembrie 2011, fapt stabilit la articolele 67 și 68 din Regulamentul 883/2004 ca fiind o condiție a dreptului la prestații familiale, potrivit instanței de trimitere, Austria este statul de pensionare în temeiul dreptului Uniunii și, prin urmare, un stat membru competent.
- 7 Potrivit articolului 67 din Regulamentul 883/2004, numai un stat membru poate fi competent. Întrucât reclamantul primește o pensie în Austria și în Polonia, pentru stabilirea statului membru competent este necesar un element suplimentar. Articolul 68 alineatul (1) litera (b) punctul (ii) din Regulamentul 883/2004 se referă la „drepturile dobândite în temeiul primirii unei pensii”. Astfel, contrar celor susținute de autoritatea pârâtă, Austria este, în orice caz, un stat membru competent; singura problemă este dacă această competență este prioritară sau subsidiară.
- 8 Instanța de trimitere consideră că schimbarea ordinii de prioritate a două state membre era deja prevăzută la articolul 76 din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71. Ulterior, această dispoziție a fost modificată în mai multe rânduri. Inițial, era vorba [în versiunea în limba germană] despre o *Aussetzung* (suspendare) a dreptului, dar în ultima versiune în vigoare se vorbește despre o *Ruhen* (inactivare) a dreptului.
- 9 În conformitate cu dreptul Uniunii, într-o situație care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului 883/2004, toate statele membre sunt state de încadrare în muncă. Cu toate acestea, anumite state membre sunt state de încadrare în muncă deja în temeiul dreptului național, întrucât, pentru a avea dreptul la prestații

familiale, acestea impun, pe lângă reședință, desfășurarea efectivă a unei activități profesionale. În doctrina mai recentă, aceste state membre sunt desemnate ca fiind „stat de încadrare în muncă în temeiul dreptului național” pentru a efectua o delimitare față de „statul de încadrare în muncă în temeiul dreptului Uniunii” în sensul articolului 67 din Regulamentul 883/2004.

- 10 Toate versiunile menționate mai sus ale articolului 76 din Regulamentul 1408/71 au în comun faptul că, atunci când statul de reședință este el însuși un stat de încadrare în muncă în conformitate cu legislația sa națională, au prevăzut că acesta „devansează” statul competent de încadrare în muncă în temeiul articolului 73 din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71: potrivit unei dispoziții exprese a dreptului Uniunii, statul de reședință a fost desemnat drept stat membru competent cu titlu prioritar; în statul de încadrare în muncă competent cu titlu subsidiar, dreptul la prestații familiale prevăzute de legislația sa era suspendat până la atingerea cuantumului limită. Faptul că suspendarea prevăzută la articolul 76 din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 nu trebuia înțeleasă în mod absolut a fost clarificat de jurisprudența Curții care a stabilit o legătură între cele două state membre deja în domeniul de aplicare al acestui regulament, astfel încât, după caz, statul membru competent cu titlu subsidiar era obligat să plătească diferența.
- 11 În această privință, trebuie să se facă trimitere la Hotărârea pronunțată de Curte în cauza Slanina, C-363/08. În urma divorțului său, doamna Slanina s-a mutat din Austria în Grecia împreună cu fiica sa. Tatăl copilului a continuat să exercite o activitate profesională în Austria. Prin urmare, Austria era „stat de încadrare în muncă în temeiul dreptului Uniunii”. Doamna Slanina nu exercita o activitate profesională în Grecia, astfel încât Grecia era pur și simplu stat de reședință. Așadar, obligația de a plăti prestațiile familiale revenea cu prioritate Austriei. Dacă doamna Slanina ar fi început să exercite în Grecia o activitate profesională care să confere dreptul la prestații familiale elene în temeiul legislației acestui stat, competența prioritară ar fi fost transferată Greciei (un „stat de încadrare în muncă în temeiul dreptului național”), iar dreptul la prestații familiale austriece ar fi fost suspendat până la concurența cuantumului prevăzut în legislația greacă.
- 12 Dat fiind că, în cazul exercitării unei activități profesionale, ambele state membre trebuie să garanteze prestația familială la nivel maxim, instanța de trimitere consideră că aceasta trebuie să fie situația și în cazul primirii unei pensii. Regulamentul nr. 883/2004 coordonează statele membre în cauză, în toate situațiile, prin clasificare și ierarhizare, stabilind astfel ierarhia și garantând obligația comună privind un nivel maxim al prestațiilor familiale. În ceea ce privește situațiile referitoare la pensii, obligația comună a statelor membre în cauză decurge din jurisprudența Curții, în special din cauza Laterza (C-733/79).
- 13 În conformitate cu Sistemul Uniunii Europene de informare reciprocă privind protecția socială (MISSOC), în Polonia, reședința reprezintă unicul criteriu pentru primirea prestațiilor familiale. Exercițarea unei activități profesionale nu constituie o condiție prealabilă. Astfel, Polonia ar trebui să fie clasificată ca stat de reședință în temeiul legislației sale naționale. În schimb, Austria este statul de

pensionare. Potrivit instanței de trimitere, există, așadar, prestații furnizate de mai multe state membre din motive diferite, astfel încât este aplicabil articolul 68 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul 883/2004. Prin urmare, Austria este competentă cu titlu prioritar în calitate de stat de pensionare și îi revine obligația de a acorda o prestație integrală.

- 14 Totuși, autoritatea pârâtă clasificase atât Austria, cât și Polonia drept simple state de pensionare și, prin urmare, de același tip, ceea ce ar obliga Polonia să acorde prestația ca stat de reședință al fiicei. Întrucât, ca urmare a depășirii nivelului veniturilor, în Polonia nu există niciun drept, potrivit instanței de trimitere, obligația Austriei de plată a diferenței nu ar fi afectată, iar aceasta ar trebui să o acorde în calitate de stat membru competent cu titlu prioritar.
- 15 Întrebarea 3) este formulată, în scop de clarificare, ca alternativă la întrebările 1) și 2), întrucât în această privință, în Austria există o jurisprudență contrară.
- 16 În legătură cu întrebările 4) și 5), instanța de trimitere arată că dreptul Uniunii desemnează legislația austriacă (prioritară sau subsidiară) ca fiind dreptul aplicabil. Articolul 2 alineatul (2) din FLAG 1967 prevede că dreptul revine cu prioritate persoanei în gospodăria căreia se află copilul. Articolul 2a din FLAG 1967 nu prezintă relevanță în situația în discuție în litigiul principal, întrucât nu există o gospodărie comună a părinților. Potrivit dreptului austriac, mama care are reședința în Polonia este persoana autorizată să depună o cerere. Autoritatea pârâtă a invocat ca motiv alternativ de recuperare împrejurarea că, în temeiul dreptului austriac, mama ar avea dreptul la alocații familiale. Având în vedere că, în temeiul dreptului austriac, alocațiile familiale plătite în mod nejustificat trebuie recuperate de la persoana care nu avea dreptul la acestea, reclamantul ar trebui să le restituie, iar mama care are reședința în Polonia ar trebui să solicite ea însăși alocațiile familiale. Totuși, aceasta nu le-ar mai primi pentru anul 2013, întrucât termenul corespunzător pentru depunerea cererii a expirat.
- 17 Instanța de trimitere ridică problema dacă situația în discuție în litigiul principal îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 60 alineatul (1) a treia teză din Regulamentul 987/2009, întrucât mama, titulară a dreptului în temeiul legislației austriece, nu și-a exercitat acest drept, astfel încât, ca o consecință juridică obligatorie, instituția austriacă trebuie să țină seama de cererea reclamantului ca celălalt părinte. Chiar dacă dreptul Uniunii conferă, în principiu, aplicabilitate dispozițiilor austriece, ar trebui să se deroge de la aceasta dacă articolul 2 alineatul (2) din FLAG 1967 ar fi înlăturat ca urmare a aplicării prioritare a articolului 60 alineatul (1) a treia teză din Regulamentul 987/2009. Reclamantul și-ar putea întemeia astfel calitatea de parte direct pe dreptul Uniunii, ceea ce ar garanta și drepturile copilului. Se ridică de asemenea problema dacă calitatea de parte a reclamantului impune ca acesta să suporte în mod preponderent sarcina de întreținere (situație care se regăsește în speță).
- 18 În ceea ce privește întrebarea 6), trebuie amintit că, pentru garantarea prestațiilor familiale pentru lucrătorii migranți în cea mai mare măsură posibilă, ambele state

membre în cauză trebuie să coopereze în cadrul unei proceduri de dialog și, dacă este necesar, să plătească o diferență. Instanța de trimitere ridică problema dacă această procedură de dialog nu este obligatorie și în cazul recuperării prestației familiale, întrucât, în această procedură (ca *actus contrarius* în vederea acordării prestației) sunt aplicabile aceleași drepturi și obligații.

DOCUMENT DE LUCRU